

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 * 50 *
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 * 50 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 8

Summum jus, summa injuria.

Kétségtelen, hogy van az embernek joga a bűnöst megbüntetni, a sértést megtorolni; kétségtelenül van szokszor alkalom is a megtorláshoz — és ha valaki leereszti kezét, ahelyett, hogy ütne, ha valaki megtorlás helyett — megbocsát, van és ember, aki elítélné azt, ki jogát félre dobva — megbocsájtott?

Bámulattal nézzük azt, aki erős kézzel torolja meg a rajta esett sértést, megbámuljuk erejét, — de elhúzódnak tőle; aki pedig megbocsájt az ellene vétőnek, magához bilincseli mindazokat, kik megtudják e tettét. Van-e aki ki tudná vonni magát egy nemes tett hatása alól?

Egy ember hibázott. Tizenkét polgár mondta ki a verdiktet, hogy hibázott — fogadjuk el. Hibázott az egyházpolitikai harczok amaz idejében, midőn csak azok tudtak nyugodtak maradni, kiknek életrajzuk e pár szó »nos numeri sumus, et fruges consummere nati«, de akiben ép sziv és ész volt az küzdött harczolt pro vagy kontra, de teljes erejéből, a végki-merülésig.

Ilyen harczban hibázni — nem is hiba talán, hisz alig elkerülhető.

A törvény szeme meglátta az arany között a porszemet, egy élet láng eszű munkája között ez egy hibát és felemelte lesújtó kezét, bűnösnek deklarálta az író, kinek tollát elragadta egy pillanatra a szive az ész kritikája alól.

Aztán lezajlott a harcz. Be lett fejezve mindenkire nézve, csak egyre nézve nem — Bartha Miklósrá.

Akik ellen küzdött, — azok győztek, s miután az ítélet összekötötte a legyőzöttek kezét, most a győztesek lábba akarnak végig gázolni rajta? Vae victis! ez az elv ma is? Alig hihető, hisz ezt a századot szeretik a humanizmus századának kendőzni.

Tudunk rá esetet, hogy a gyilkos is kegyelmet kapott. A millennium öröm napjaiban kegyelmet kaptak azok, kik hazájuk ellen izgattak, 12 nemzetiségi izgató előtt nyitotta ki a börtön ajtót a kegyelem.

Aki embert öl annak számára van kegyelem? Aki a haza szentsége ellen izgat annak meg lehet bocsátani?

Lehet, hisz a bűnbocsánatban mindig van valami isteni.

De nem hihetjük, hogy ha a gyilkosság és haza elleni izgatás bocsánatot nyer, csak egy lehessen olyan bűn, melyre nincs bocsánat s hogy ez a bűn a kormány elleni sértés volna.

Kérdezzék meg Wekerlét, ki miatt elítéltetett Bartha — s ő bizonyára megelégszik a verdiktrel, nem kívánja, hogy egy beteg embert, kiragadva családjá köréből hat hónapra bebörtönözzenek, a vita hevében ejtett szaváért.

Rüstov és Dienstl osztrák tiszték össze vagdalták a Bartha kezét, emlékszik e dologra mindenki. Ezt a sebet a közérdek szolgálatában kapta — erre a kézre nem szabad bilincsenek kerülni.

Láng lelke cikkeinek minden sorából

ragyog felénk, — ezt a lelket nem szabad börtön fala közt lenyügözve tudnunk.

Minden fővárosi lap adott ívet, melyen kegyelmet kérnek Bartha számára. Ma van az utolsó nap ez ívek beküldésére. Ne maradjon el egy sem, ne legyen üres egy sem.

Tizenkét polgár szava elítélte Barthát, így követelte a jog — ezer és ezer polgár aláírása kérjen kegyelmet, így követeli a szeretet, a humanizmus, a kegyelet, a közéletet szolgáló nagy elméink iránt.

Vaszary primás, Sarkány, Baltik, Zelenka, gróf Desewffy, Apponyi, gr. Károlyi, gr. Pallavicini stb. első emberei hazánknak írták már alá ez íveket. Mutassuk meg, hogy nem csak a nagy nevekkel jár a nemes sziv, hanem rang és elvkülömbőség nélkül óhajtjuk a kegyelmet.

Amit a kormány mulasztott, a kegyelem kérését, amit Bartha önértéből nem tehet, tegyünk meg mi, a nagy lelkek, a láng ész, törhetetlen elvhűség iránti tiszteletből, hálából, mert ha valaha igaz volt, itt igaz a szóló ige »summum jus, summa injuria.«

Kegyelmet Barthának! P—y.

Autonomiai választások.

Denes János nagyvárad kerületi esperes tegnap d. u. 5. órára hívta egybe az esperessége alá tartozó lelkészeket, segédlelkészeket és hitoktatókat, hogy szavazataikat a kiküldendő papi képviselőre beadják.

A gyűlés Dr. Karsch Lollion országszerte ismert író, derecskei plebánosra adta szavazatát.

A szavazatok összeszámláló ötös bizottságra is beadták a szavazatukat zárt kuverték-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A fehérruhás leány.

Írta: Deér.

Ha az ablakomon kinézek, oda látok a Tardosék házára, annak a háznak is a muskátlis, gyöngyvirágos ablakára. — Sokszor ott felejttem a tekintetem azon a fehér függönyös, kis ablakon, a hol oly hivogatóan bölintgatnak azok a piros muskátlik, meg azok a fehér gyöngyvirágok. Ugy hívják, csalogatnak, hogy nézzek át hozzájuk, szólják be az ő kis ápolójukhoz, ahhoz a rózsás arezu, ábrándos lelkű leányhoz, a Tardos Gizéhez.

— Ne integessetek, ne hijjatok, ti piezi szótalan virágok! vesztemet akarjátok? vagy mit? Miért is hívtok? Jobb nekem itt az én magányos kis szobámban, — egyedül. Jobb nekem csak innét nézni titeket, ti piezi virágok, mint ott ülni mellettetek, szemben azzal a leánnyal és beszélni neki azokról a csóvás alakokkal telt világról, az ő világaról, hol csak illat, ábránd, szerelem lakik.

Nem nekem való ez. Más az én világom. Küzdés, nyomorúság ez való nekem. Megszoktam már. Nem esik nehezemre.

— Félek, hogy a boldogságot nem istudom elviselni, nem is tudnám megbecsülni. Nem tudom, hogy kell vele bánni. Nem volt módomban.

— Ezért nem megyek én hozzátok, ti pi-

ezi virágok. Nálatok boldogság van, — nálam ez hiányzik.

... És én félek, hogy ha odaszoknám hozzátok, rám is ragadna valami abból az illatos levegőből, abból az édes boldogságból, amit szerelemnek hínak.

— Hisz tudjátok, mikor utoljára ott voltam nálatok, akkor is olyan boldog voltam. Szokatlan az nekem.

— Most már bánom is, hogy beszéltem hozzátok, hogy beszéltem azzal a leánnyal. A lelkembe vésődött minden szava, ott őrzöm a rózsapiros arezát, fényes szeméit. És olyan kínos ez nekem. Ugy nyomja valami a lelkemet, úgy félek attól a muskátlis, gyöngyvirágos ablaktól.

— Mikor utoljára eljöttem tőletek, mikor megmondtam annak a leánnyal, hogy szeretem, úgy üzött, hajtott valami. Haza siettem. Ide ültem az ablakhoz. De nem mertem kinézni.

— A tekintetem ide tapadt az ágyam fölé erre a fehérruhás leányra. Olyan különös is ez a kép.

— Egy szép leány van oda festve fehérruhában. Virágot szed, — gyöngyvirágot. De nem köti csokorba, hanem amint leszakítja azt a fehér virágot, egyenkint tépegeti le azokat a parányi gyöngyszemeket, s aztán elhajítja.

Haragszom erre a leányra. Szívtelen, azért. Mért bántja azt a kis virágot?

Meg aztán a szája körül ott ül valami gúnyos mosoly. Mindig azt hiszem, hogy engem akar kigunyolni, rajtam mosolyog.

Már régen ki akartam vitetni szobámból, nem szeretem még nézni sem.

De mikor megmondtam a Verának, az öreg cselédnek, hogy vigye ki, keresztet hányt magára és majdnem sirva kért, hogy csak hagyjam ott azt a képet, a hol van.

Mikor aztán megkérdeztem, hogy hát mi csoda kép ez, hát olyan bolond dolgokat mesélt ez az öreg asszony.

— Tudja édes lelkem ifjúr, — csunya jószág ez a kép. Az Isten átka van rajta. Megérez minden rosszat, és ha valamit megérez, akkor magától megindul. Még csak kis ujjával se nyul hozzá senki. Ugy-e nem hiszi, pedig így van.

— Három éve, mikor még az öreg nagyságos ur élt, akkor történt. Az öreg nagyságos ur künn volt a pusztán.

— Egy este éppen itt takarítottam, s Uram fia egyszer csak nagy zuhanással leesik ez a kép.

— Másnap aztán jön ám a János huszár, hogy meghalt az öreg nagyságos ur. Nagyon csunya halála volt, — az Isten nyugosztalja szegényt.

— Azóta aztán megint itt lógott ez a kép és úgy két esztendeig nem is kívánczoltam le.

— Hanem most egy éve reggel korán megint csak leesett. Nem is mertem szólani a nagyságának. Csak úgy magamban remegtem. És nem hiába. Rá két napra a fiatal ur el-emésztette magát.

Azóta aztán nem merünk hozzá nyulni.

ben, melyeket majd a püspök fog felbontatni és összeolvasztani.

Semmi lankadás, de sőt fokozott érdeklődés és tevékenység tapasztalható az autonómia ügye körül. A papi és világi képviselő jelöltek nevei, melyek közszájon forognak, garanciát nyújtanak arra, hogy komolyan fogják fel és óhajják az érdekeltek az autonómia sokat vajudott ügyének diadalát.

Ha mind az intéző körök, mind a világi hívek oly őszintén akarják, mint ahogy az alsó papság működik ez ügy érdekében, úgy nem is fog elaludni többé, de minél előbb végleg rendezve lesz a sok hiányt pótolni hivatott katolikus autonómia.

A helyzetről.

A kormánypart reménye, hogy a czukoradó-javaslat fölötti általános vita már ma véget fog érni, eltűnt és míg a miniszterelnök gárdája tegnap még ujjongott, ma már végképen elszomorodott. Azen párttagok, a kik a jobb oldalról a folyosókra mentek, hogy az ellenzék kikémleljék, oly kétségbeesett arccal tértek vissza, hogy a kormánypart sorában valóságos panik keletkezett és mint komoly dolgot beszéltek, hogy az ellenzék a czukoradó vitáját szeptember-októlig el akarja huzni.

Annai bizonyos, hogy a czukoradó javaslat sorsa teljesen a szélsőbal kezében van és a jelen viszonyok között nem látszik valószínűnek, hogy a javaslat szeptember közepe előtt letárgyalassék. Mert bár az általános vita e héten, legfeljebb a jövő héten be lesz is fejezve, de ez után a módosítványok tárgyalása következik, melyeket Kossuth Ferencz, Eötvös Károly, Komjáthy Béla, Sima Ferencz nyújtottak be, melyek mindegyikére névszerinti szavazást fog kérni az ellenzék. Ezen szavazások is legkevesebb két napot fognak igénybe venni. Remélik azonban, hogy a Kossuth párt kegyelmes lesz a kormány iránt és nem fogja az összes rendelkezésre álló eszközöket ellene felhasználni.

Bartha Ödön ma kijelentette, hogy magánál a javaslat címénél nem kevesebb mint husz ellenzéki képviselő fog felszólalni és így e hó 22-ike előtt nem mehetnek tovább az első

§-nál; arról pedig szó sem lehet, hogy egy hét alatt három §-t letárgyaljanak, a mikor az általános vita három hétig tart.

Ismétellen felmerült továbbá, hogy komoly kormányparti politikusok mindegyre erősebb propagandát csinálnak Horánszky közvetítő javaslatának, miután más menekvés teljességgel nincsen. Nehezíti a helyzetet, hogy a szeszadó-törvény is lejárván van és ha az új szeszadó-javaslat augusztusban törvénynyé nem lesz, ugyanazon komplikációk állanak majd elő, mint most a czukoradó-javaslatnál. Azonkívül a kormány sürgősen leakarja tárgyalatni a beruházási kölcsönről szóló javaslatot is, minthogy az államvasutaknál sürgős szükség van pénzre. Egy szóval a *miniszterium a legkínosabb szituációban van* és helyzete napról-napra rosszabbra válik.

Ha tehát a kormány nem határozza el gyorsan magát, hogy a sajtóra rakni szándékolta liberális szájkosarat elejtse és nem köt idejében kompromisszumot az ellenzékkel, akkor nagyon könnyen megbukhatik Bánffy, ki nek állása, mint a bécsi újságok írják, ottan különben is meg van ingatva.

Csalás a város kontójára.

— A polgármester jelentése. —

A »Tiszántul« hozta legelőbb pár héttel ezelőtt nyilvánosságra azt a nagyszabású bűnös manipulációt, melyet az ellenőrzés elmulasztása folytán a városi pénztár kárára a sár és kavics hordásnál elkövettek.

Részletesen leírtuk a csalást, lopást, a mely által évek hosszú sora óta sok ezrekkel megrövidítették a várost.

Hogy közleményeink nem voltak légből kapottak, beigazolta tegnap a városi közgyűlés elé terjesztett jelentésében dr. *Bulyovszky* József polgármester. A közgyűlés tudomására hozza az egész bűnös cselekményt s kiméletlenül rámutat, hogy kik vétettek a bűn elkövetésével, vagy mulasztással s ezek bünhődjenek.

Az előterjesztés, bár a dolgot mindenki tudta már, nagy megütközést keltett. Látszott a bizottsági tagok arcán, hogy nem szívesen

foglalkoznak a kellemetlen ügyvel, de igen jó benyomást tett a polgármester egyenes, szigorú kijelentése, hogy a dolog a legteljesebb vizsgálat után a büntető bíróság elé fog tereltetni.

A polgármester jelentésének a bűnös ügyre vonatkozó része a következő:

Sajnálattal kell bejelentenem, hogy a város részére szállított kavics, valamint a sárhordás körül hírlapi közleményekben ismertett visszaélések az általam megtartott vizsgálat során valóban bizonyult. A visszaélés aként lett elkövetve, hogy a rovasok eszközésével megbízott *Csepelyi* Zsigmond utkaparó a fuvarosok részére több rovást jegyzett a teljesített szállítás, illetve fuvarozásnál, viszont a fuvarozók naponta 20—30 krajczár, vagy hetenkint két forintot fizettek Csepelyi Zsigmondnak a többi rovás jegyzéséért. A visszaélés mérvét eléggé feltűnteti az ezen ügyben mintegy detektív szerepet vitt Reteg István vallomása, mely szerint mindjárt a legelső alkalommal fizetett 30 krért, 8 fordulásért 23 rovást tett a nevezett utkaparó. — Nem kevesebb, mint 29 egyén igazolja a visszaélésnek éveken át eként történt elkövetését.

Csepelyi Zsigmond vallomása szerint közvetlen Deák József utmestertől kapta mindenkori megbízatást arra néve, hogy a kavics és sárhordásnál a fuvarosokat rovás útján ellenőrizze s lehetséges, hogy az utmestert erre a főmérnök utasította. Természetes, hogy a visszaélések elkövetését tagadja.

Deák József utmester vallomásában előadja, hogy az utkaparók feletti közvetlen felügyelet hivatalos kötelességéhez tartozik s a főmérnök utasítása szerint az utkaparókat a munkálatokra kirendelte, őket a teendőik pontos teljesítésére figyelmeztette, azonban folytonosan eme teendőiknek — egyéb elfoglaltsága miatt — nem ellenőrizhette, Csepelyi Zsigmond megbízható embernek tartotta, mivel egy ízben — négy évvel ezelőtt — ellene emelt panaszt a főmérnök alaptalanul derítette ki. A szekeresek feletti felügyelettel Csepelyi Zsigmond volt megbízva, ő kezelte a rovasokat is, a melyekkel hetenkint számolt be Beszedits János mérnöknek.

Beszedits János mérnök előadása szerint

Ő is megígérte, hogy nem feled el. Én elhiszem, csak már itthon volna újra. Mert hát ígérni — nagyon könnyű. Nem sok kell hozzá.

Harangszó után botorkáltam hazafelé! Künn voltam az ákácokban.

Mikor a Tardosék háza előtt eljöttem, az Andris gyerek kikiáltotta, hogy egy hét múlva megjönnek.

Örültem neki. Ujra boldog leszek. Előiről kezdjük azokat a szép órákat.

Boldogan siettem haza. A konyhában az öreg barátal találkoztam. Ott ült a tüzhely mellett s láttam rajta, hogy valami nagyon nyomja a lelkét.

Mikor megkérdeztem, hogy mi baja, hát majd hogy sirva nem fakadt.

— Jaj édes uram, oda vagyok. Baj lesz, nagy baj. Mert hát, — tetszik tudni, — alig hogy elment, benézek a szobájába, hogy egy kissé összeszedjek mindent. Hát uramfia, egyszer csak nem leesik az a, — no má' kimondom — az az ördögös kép. Baj lesz, édes uram, vigyázzon csak rá!

— Jól van Vera asszony, ne féljen. Akkor is engem ér a baj, nem kigyelmedet.

Aztán bementem. A kép még mindig ott feküdt a földön. Fölvettem.

Hát persze hogy leesett, mikor elszakadt az akasztója. Fölvettem újra.

Aztán a póstát néztem. Egy kis illatos levél akadt a kezembe. Valami lányos irás volt. Mikor felbontom, hát látom, hogy a Tardos Gizi irt. Nem sokat, csak ennyit:

Azóta itt van ebben a szobában. Ne kívánja az urfi, hogy kirigym. Had maradjon most már itt, tán má megjobbút. Meg hát hova is tenném. Én hát itt hagytam ezt a képet. Csak azért is, mert ilyen bolondos meséket fűznek hozzá.

És a képet nézem, most is. Ezt a fehér ruhás leányt, ki oly szívtelenül tépi azokat a harmatos virágokat.

Ezt míg nézem szemeim megtelnek könnyel és úgy látom, mintha ez a leány megelevenednék. Oda lép hozzám, még beszél is. Szárazan, hidegen szól.

— Mit keresel te a szomszédban. Mi dolgod akad ott?

Azt hiszed, hogy boldogság vár rád? Csak lóddol. Nem neked való az. Maradj te csak itthon, mint én. Mert úgy jársz, mint ez a virág itt a kezemben. Mikor kinyílik, én letépek. Még illatozik, harmat is ragyog rajta, de én mindentől megfosztom. — Letépek szirmait, levelét, virágát. — Aztán had fonnadjon el a virág, had száradjon el a levél, had veszítse el illatát.

— Te is így jársz. Szeretsz. Szereted a Tardos Gizit, s azt hiszed, hogy az is szeret téged. Majd meglátod, hogy nemsokára kitépik szivedből ezt a virágot. El is hervad, el is fonnadj, nem is illatozik. De vérzik ám majd a lelked is, a honnét kitépik. Csak aztán utána ne veszszén az is.

Gúnyosan mosolygott a leány, míg beszélt. Engem meg valami lázas hidegség fogott el. Remegtem. Haragudtam erre a leányra, ki

ily kínos dolgokat suttog a fülemben azon a száraz, hideg hangon.

Pedig már nem is volt mellettem. ott függött a falon újra. Önnét mosolygott rám újra.

— Nem hiszek neked. Bolond vagy, szívtelen vagy. Csak gyötörni akarsz, mint azokat a kis fehér virágokat. Hazug vagy.

Az megcsak mosolygott tovább:

Elfordultam tőle. Oda néztem a Tardosék házára, arra a fehér függönyös ablakra, a hol gyöngyvirág muskátli nyílik. — Azok meg bölöngtettek, mintha mondanák:

— Ne higgy annak a fehér ruhás leánynak. Nem mond igazat. Boldog lész.

Ezeknek hittem. . .

Most már sokszor járok Tardosékhoz. Kezdem megszokni a boldogságot is.

Mert hát szeretem én azt a Tardos leányt igaz szerelemmel. Ő is ezt mondja nekem. Hát mért ne lehetnék boldog? ki tiltja ezt nekem?

Most is Tardoséktól jöttem. Bucsuzni voltam náluk, mert fürdőre mennek. Soká el lesznek.

Valami úgy fáj nekem, hogy elmennek. Ugy félttem azt a rózsás arcú leányt.

Meg aztán félek a magánytól is. Magamra maradok ezzel a fehér ruhás leánnyal, ki csak mosolyog azzal a gúnyos, hideg mosolylyal.

Bezáródik a Tardosék ablaka is. Oda is hiába nézek. Nem virít majd ki a muskátli, nem fehérlik majd ki a gyöngyvirág. Nem hiak, hogy menjek. Hisz senki se lesz otthon.

Magamra hagynak, s majd csak úgy megszűröl gondolok arra a leányra.

a kavics és sár kihordására vonatkozólag közvetlen ellenőrzéssel megbizva nem volt, hanem ezzel Deák József utmester lett megbizva a főmérnök által; ennek daczára a szállító szerek megfelelő térfogatára felügyelettel volt. Nincs tudomása visszaélésekről, illet nem tapasztalt, ő a rovásokat csak összeszámolta s neki nem tűnt föl, hogy akármelyik rováson túlságosan sok vágás lett volna. *Beismeri, hogy ez előtt 6—7 évvel előtte Csepelyi Zsigmond utkaparó ellen panaszt emeltek* a miatt, hogy nevezett utkaparó az általa kezelt rováson több vágást tett a teljesített fuvarozásnál; ezen panaszt a főmérnökkel közölte, az ügyet megvizsgálták, de *a panaszt alaptalannak találták.* Tokaji Mihály és társai azon állítását, hogy ily visszaéléseket neki évekkal előtte bejelentettek volna, tagadásba veszi.

Busch Dávid főmérnök jelentése szerint a szekérfordulatok száma egy utkaparó által rovással igazoltatik; ennek szoros köteletségévé van téve az, hogy ezt híven és lelkiismeretesen teljesítse s csakis a tetejébe megrakott ládákat vegye számba; az egyes ládák időnkint — a munka közben is — felülvizsgáltnak úgy az utmester, mint egy mérnök által, azonban a napontai ellenőrzés az utmester kötelességei, ki azt teljesíti is.

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A kiderített adatok elég bizonyítékot szolgáltatnak arra, hogy *Csepelyi Zsigmond törvény adta jogomnál fogva azonnal elmozdítsam*, s elmozdításáról azzal értesítettem, hogy a visszaélés további megtorlása bünygyi utra tartatik fent.

Az utmester s utkaparókról alkotott szabályrendelet 9 és 10-ik §-a a következőket írja elő: »Az utmesternek közvetlenül alá vannak rendelve az utkaparók, minélfogva ezeket szolgálatukra oktadni, abban vezetni és utasítani, reájuk felügyelni, az utkaparók munkakönyvébe az azok által teljesítendő munkálatokat bevezetni, azok mikénti teljesítésére az utasítást megadni és naponként meggyőződni és ellenőrizni, vajjon a munkakönyvbe bevezetett feladatuk tényleg és miként lettek teljesítve« — 10 §. »Köteles a törvényhatósági utmester a kavicszállításra, nemkülönben a vállalkozónak

-- Mához egy hétre haza megyünk. Alig várom már. Hisz már oly régen voltam otthon. Tudja, olyan boldog vagyok. Magának megsugom már innen messziről, hogy — menyasszony vagyok. No aztán ne haragudjék ám. Ugy-e nem haragszik? Hisz mi úgy is csak mulattunk, szórakoztunk egymással — unalomból. Meg hát én magát még most is szeretem, hisz maga olyan jó fiú. Köszönöm a jóságát, barátságát, szeretetét. Legyen ezután is az én barátom, az én jó szomszédom. Majd ha haza megyek, beszéllek sokat, szépet a — vőlegényemről.

Tardos Gizi.

Ennyi volt a levél. Felkaczagtam. Még a könnyem is kicsordult bele.

Hát csak játszottunk, szórakoztunk egymással. Ő csak mulatott velem. Tudhattam volna ezt előre. Hisz megmondta ez a fehér ruhás leány. Csakhogy én nem akartam hinni neki. Pedig igaza volt. Nagyon igaza. Kitépték lelkemből azt a virágot. Érzem, mert nagyon fáj. Csak aztán a lelkem is utána ne vesszen. Mert így mondta az a fehér ruhás leány.

Akaratlanul is rápillantok. Mosolyog olyan bántó hideg mosolylyal. Mintha azt akarná mondani:

— Látod, igazam volt. Kitépték lelkedből azt a virágot. Csak aztán utána ne vesszen az is . . .

És csak tépegeti tovább azt az ártatlan kis fehér virágot . . .

kiadott mindenemü burkolati munkálatok feltöltések vagy levágásoknak helyes és szerződés szerű keresztülvitelére felügyelni, a mérnöki hivatal által kavicsolásra meghatározott helyeket kijelöli s felügyel arra, hogy az előirt minőségű kavics kellő időben a kellő mennyiségben a kijelölt helyen aképen halmozassék fel, hogy annak köbméter szerinti átvétele pontosan eszközölhető legyen. Az e tekintetben szükséges utasításokat esetről esetre a városi mérnöki hivatal kapja.

Hogy a szabályrendelet eme rendelkezéseit Deák József utmester meg nem tartotta, ennek elég szomorú bizonyítéka az éveken át folytatott visszaélés s ennek oly későn de akkor sem általa történt leleplezése; ebből folyólag nevezett utmester az 1888 évi XXIII. t. cz. 1 §. a pontja alá eső fegyelmi vétséget követett el mert a szabályrendeletben megszabott kötelességét nem csak megsértette, vagy hanvagul teljesítette, hanem egyáltalán nem teljesítette.

A város szervezeti szabályrendelete 165. §-ának 1 d. pontja szerint a mérnöki hivatal kötelességét képezi az, hogy a törvényhatósági utakon szükséges építési és fentartási munkálatok, valamint szállítások helyes és szerződés szerű végrehajtásánál a műszaki vezetést, felügyeletet és ellenőrzést gyakorolja, míg ugyanazon § s, h. pontja szerint felügyel és ellenőrzi a műszaki tekintetben közvetlenül alárendelt törvényhatósági utmester, utkaparók és gátfelügyelők részére kiadott rendeletek és utasítások pontos végrehajtását s mulasztás esetén a polgármesternek jelentést tenni köteles: — az n. pont szerint pedig felügyel a kavics átvételére.

Ha a szabályrendelet eme intézkedései betartatnak, vagyis ha a mérnöki hivatal személyzete kötelességének ez irányban is eleget tett, úgy a nagymérvű s régóta üzőtt visszaélésnek régen nyomára jött volna s kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a fentebb jelzett fegyelmi vétséget a főmérnök, de különösen *Beszédits János* mérnök részéről, mint ki a rovások számolásánál teljesítette s számolta át azokat a nélkül, hogy helyességükről magának csak egy ízben is meggyőződést szerzett volna, — fennforogni látom.

Az 1896. évi XXIII. t. cz. 16 §. szerint, ha az elrendelt vizsgálatból az tűnik ki, hogy a fennforgó cselekmény nem csupán fegyelmi vétséget, hanem a fennálló törvények értelmében büntetendő cselekményt képez, akkor az esetben, ha a fennforgó vétség már tisztán fegyelmi szempontból is, a hivatalból való elbocsátást teszi szükségessé, a fegyelmi eljárás a büntető eljárásra való tekintet nélkül folytatandó és befejezendő; de az illetékes kir. ügyészség a büntető eljárás megindítása végett szükséges adatok közlése mellett értesítendő; — ha pedig a fennforgó fegyelmi vétségek a hivatalból való elbocsátást tisztán fegyelmi szempontból nem indokolják, az iratok áttendők azonnal s az esetben a fegyelmi eljárás a bünygynek jogerős ítélettel befejezéséig függőben tartandó.

Csepelyi Zsigmond bünygyi uton megtorlandó cselekményt követett el s utkaparói állásából történt elmozdítása által a közgazgatósági hatóságok fegyelmi körén kívül esett, — vele szemben tehát az épen most ismételt rendelkezések első része volna alkalmazandó: *Deák József utmester, Beszédits János mérnök és Busch Dávid főmérnök fegyelmi vétsége egyszerűen fegyelmi utra tartozó ügyet képez.*

Ösmerttettem egyrésztől a tényállást, hogy

a Tek. Törvényhatósági Bizottság hivatalos uton nyerjen róla tudomást, másrésztől rámutattamatörvényben s szabályrendeletekben foglalt azon rendelkezésekre, a melyek az ügy elbírálásával kapcsolatban állanak s tettem ezt azért, hogy ha a Tek. Törvényhatósági Bizottság az 1886. évi XXIII. t. cz. 2. §-ában körülírt fegyelmi hatáskörét ez ügyben érvényesíteni kívánná, az 1886 évi XXI. t. czikk 53. §-ának alkalmazásával gyakorolhassa, önként értetvén, hogy eme jogának nem érvényesítése saját hatáskörömben törvényadta jogom s illetve kölelességemhez képest a szükséges intézkedéseket magam fogom megtenni.

Tisztelettel jelentem még, hogy a tanács az ellenőrzés legszigorubb gyakorlása s illetve ezen kérdés mikénti megoldásának tanulmányozása saját kebeléből elnökletem alatt egy küldöttséget alakított, ellenőrző intézkedésekről már ez idő szerint is gondoskodott s teljes igyekezetével azon lesz, hogy az ellenőrzés lehető leghatásosabb foganatosítása által a jövőre nézve minden visszaélésnek eleje vétséssék.

A jelentés fentebbi részének olvasása közben többször megéjenezték a polgármestert s nem egy helyen éles, gunyos megjegyzést tettek, különösen a hol az ellenőrzés elmulasztását ostromozza a polgármester.

Szokoly Tamás szólalt fel elsőnek. Tudomásul veszi a jelentést s konstatálja, hogy az új polgármester működésének már is látható eredménye van.

Közbeszólás: Nem tusol!

Szokoly: Igen, nem tusol. Egyet mégis felémli a jelentés kapcsán, ez a sár és kavics hordásnál elkövetett csalás.

Egy hang: Panama!

Szokoly: Legyen Panama! A város kárára elkövetett csalás régi keletű, mindenki tudta . . .

Felkiáltások: Nem tudtuk!

Beóthy László: Figyelmezteti a szónokot, hogy nem tudta mindenki, ilyen kifejezést ne használjon.

Szokoly: Ő is, más is többször felemlítette, hogy visszaéléseket követnek el s még sem tettek semmit ebben a dologban. Azt nagyon helytelenítendő, ha csak a kis bűnösöket fognak meg s a nagyok elszabadulnának. — Hagyják az ügyet a polgármester kezében, s ha a bevizsgálással készen lesz, tegyen terjedelmes jelentést a közgyűléshez. Már most indítványozza azonban, hogy Busch Dávid főmérnök és Deák utmester ellen azonnal indítsák meg a fegyelmi vizsgálatot s őket rögtön függeszték fel. Beszedics János mérnök ellen azért nem kell a fegyelmi, mert nem ellenőrzött semmit.

Kunyhóssy János kéri, hogy az összes vizsgálati iratokat tegyék át a bünygyi utra, mert itt nem elég az erkölcsi felelősség, hanem anyagi is kell. Nem elég hogy Csepelyi Zsigmond és esetleg Deák utmestert elcsappják. Hosszu időn át ezekkel megkárosították a várost. Ezt ki kell deríteni. Indítványozza, hogy tegyék át az ügyet a bünygyi utra.

Beóthy László főispán kijelenti, hogy a közgyűlésnek csak a fegyelmi vizsgálat elrendeléséhez van joga. A polgármester ennek során fogja látni az ügyet s átteszi a büntető bírósághoz.

Hlatky Endre: Nem szép világot vet a dolog a város közigazgatására. Elmondja, hogy egy becsületes ember: *Reteg István* derítette ki az ügyet. Beállott ő is igájával szekeresnek s mikor látta, hogy csálnak, elment hozzá tanácsot kérni, felvegye-e a pénzt, a nem hordott kavicsért. Ő legjobb indulat tanácsolta, hogy vegye fel s hasson oda, miként a bűnös üzelmek kiderítettessenek. Sok ezekkel megcsalhatták a várost, mert igazolva van, hogy 12 évig üzték a csalást, Fizettek az utkaparónak 20—30 krt s 8 szekér helyett 23 rovást csináltak. Azzal nem törődtek, hogy többet fizetett a város a kavicsért.

Szokoly: Volt abban trágya is!

Hlatky: Az, hogy egy 200—300 frt fizetéssel bíró embert biztak meg az ellenőrzéssel, nagy mulasztás volt, amelyet nem szabad lett volna tenni. Most kötelesség kideríteni a valót, bárkit érjen is a büntetés. A szállítóval kötött szerződés szerint kubik szerint, garmadába rakva kellett volna szállítani a kavicsot; ezt mellőzték s rovással pótolták. (Közbeküldések: Jól hajtott a rovás!) Van még más is. Az nem lett meghirdetve, hogy napidíjban, 4 frtjával is szállítanak szekerenként, s itt lehet haszon. Azt tartja, hogy azzal nem lehetünk megelégedve, ha Csepelyt elmozdítják: 5 büntetendő eseményt követett el. — A vállalkozó, talán ártatlanul, ezeket szedett fel jogtalanul. A városnak példát kell mutatni, hogy minden visszaélést szigorúan büntet. Ezért a büntető bíróság rendes ut. Innét egyenesen át tenné oda az ügyet. Aki bűnös vagy részes, hivatalból tegyék át az ügyét. Kérdés, hogy a polgármesterre, akit kényelmetlen helyzetben van ez által, bízzák-e s nem volna-e célszerűbb, ha mindjárt a közgyűlés Deák utmester, *Beszédits* János mérnök (közbe: ohó!) — nem vádol senkit, majd meglátjuk a vizsgálatot — és a főmérnök ellen is a fegyelmi vizsgálatot elrendelni; hogy lássuk, mennyiben hibás Busch és *Beszédits* is. Azért is kell a szigorúság, hogy anyagi kártérítést nyerjen a város az ellopott ezekért. Ezuttal a bűnügyre még sem terelné az ügyet, de indítványozza, hogy a fegyelmi vizsgálatot már a közgyűlésből rendeljék el (Helyeslés.)

Dr. Friedländer Samu nem kívánja a hajszát megindítását. (Zugás, zaj. Eláll!) Azért sem, mert a vádolók maguk mondják, hogy tudták a dolgot. Folytonos zaj, visszatetszés között helyteleníti, hogy az új aera kezdetén kezdik meg a vádat a régi ellen. Birálja, hogy a polgármester a jelentésbe vette fel az ügyet, ez nem volt jogosult. (Eláll!) Nagy hűhó történt kicsiny indokból. (Zaj, közbeküldések.) Ami történt, nagyon mindennapi; rosszul díjazott tisztviselők, rossz rendszer. (Eláll! közbeküldések: védő akar lenni!) Elég az elbocsátás. Mi az egész? Csekélységek, apróságok . . .

Szokoly: Morzsányi apróságok!

Friedländer tovább folytatja a szerecsenmoszatást, de eredmény nélkül, amit igazol a folytonos zaj és közbeküldés. Végre oda lyukad ki beszéde, hogy egy 10 tagú bizottságot küldjenek ki; ez tegyen jelentést, hogy kell-e fenytő bíróság, vagy elég a megfeddés. Ujra idehozni a dolgot nem emberi. (Óriási zaj.)

Dr. Buljovszky József: Kétségtelen, hogy Csepely Zsigmond a B. T. K. 381. §-a ellen vétett s ezért a büntető eljárást nem kerülheti el. Több tisztviselő ellen is látott mulasztást. Vegye el ki-ki a büntetést. Vegyék tudomásul jelentését. (Eljenzés.)

Szokoly Tamás kéri az összes iratokat a büntető utra áttenni.

Hlatky Et.dre teljesen megbizik a polgármesterben s ezért indítványát visszavonja. Majd válaszol önértetesen *Friedländer* szavaira. Nem vádol senkit, nem Cátóság amit mondott, de a város iránti kötelesség. Különösnek találja azt mondani a dologra: *csékélység*. Nem akar tönkre tenni senkit, csak a becsület vezérli, a város becsülete s azért aki bűnös, bűnhődjék az állam törvényei szerint. (Hosszas, zajos éljenzés.)

Végül a vizsgálat tovább vezetésével megbízták a polgármestert!

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 8.

Benn a teremben *Mócsy* Antal pörgette az idő orsóját. Nagy derűtség támadt mikor egy hosszú mondat után vizet ivott.

— Borban van az igazság! — riadt rá *Meszlényi* Lulu.

— Akkor is igazat mondek, ha vizet iszom! — ríposztozott *Mócsy*.

Utána *Károlyi* Sándor gr. beszélt az egész Ház nagy érdeklődése és a baloldal zajos helyeslésében. Erős támadást intézett a kartellek s a cukormonopolium ellen. Érdekes előadásban világította meg, hogy a magyar cukor ellen Angliában és Amerikában megindult a harc és hogy a magyar prémium tulajdonképpen jutalom az osztrák kivitelnek. A rövid beszédet azzal végezte, hogy a javaslatot nem fogadja el s a baloldal helyeslésében ült le.

A szünet alatt nagy élénkség volt a folyosón. Hegedüs Sándor igyekezett kapacitálni az ellenzékkel, de az keményen tartotta magát. A Kossuth-párti képviselők *Barabást* éljeneztek, akinek szép beszédét még se feledték el.

— Halljuk *Barabást!* Halljuk! — kiáltottak.

Barabás bujt mindenféleképp, de *Justh Gyula* elfogta.

— Mikor fogsz beszélni.

Barabás megadta magát sorsának. Bejelentette, hogy a jövő héten fog beszélni.

A Ház nagy érdeklődéssel készült a miniszteri válaszokra, különösen a vigszínházi válaszra. Nagy örömet keltett, hogy a »vajda«, *Eötvös* Károly is bejött. Egész udvar támadt körülötte s a »vajda« jóízűen adomázott udvartagjaival.

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: *Szilágyi* Dezső.

Jegyzők: *Gróf Eszterházy* Kálmán, *Molnár* Antal, *Rakovszky* István.

A kormány részéről jelen vannak: báró *Bánffy* Dezső, *Lukács* László, br. *Dániel* Ernő. A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök jelenti, hogy báró *Perényi* Zsigmond és *Trauschensfels* Emil képviselők hat heti szabadságot kérnek. A Ház a szabadságot megadja.

Következik a napirend:

A cukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalásának

folytatása.

Mócsy Antal: Azt hitte, hogy azokra a támadásokra, amelyek erről az oldalról elhangzottak, a kormánypart meg fogja ragadni az alkalmat, hogy felvegye a harcot. Nem minden tekintetben egyenlő az ellenzék, mert nem áll ugyanazon közjogi alapon, de a kormány figyelmetlensége egyöntetű eljárásra kényszeríti őket. (Ugy van, ugy van a baloldalon.) Megengedi, hogy a tuloldalon is vannak, akik jóhiszeműleg szolgálják az ügyet s éppen ezért sajnós, hogy a kormány oly hiányosan intézkedett a javaslatra vonatkozólag. A miniszter nagyon rosszul tette, hogy nem tájékoztatta a házat, mert hiszen a választásoknál egészen átalakult a képviselőház s egy harmadrésze új tagokból áll. (Ugy van balfelől.) Tanulmányozta a tavaly és az idén elhangzott beszédeket s ezekből azt látja, hogy az idén nagyon nagy a tájékozatlanság. Ezt el lehetett volna kerülni, ha a miniszter kellőleg indokolja a javaslatot. A kormány vezérszónokai ebben a kérdésben olyan tájékozatlanságot tanúsítanak, amely tájékozatlanság már eddig is milliókba került az országnak s ki tudja, hogy mennyibe fog kerülni még ezután. A kormány a szabadságokat nemhogy kiterjesztené, hanem meg akarja csontítani. Ebből a javaslatból nemcsak azt látja, hogy a szabadságok ellen tör a kormány, hanem azt is, hogy az ország anyagi károsítására törekszik. (Ugy van balfelől.) Tudja ő jól, hogy sok új dolgot nem mondhat, mert hiszen semmi új sincs a uap alatt, de ha beszéde csupa ismétlésekből állana, nem szólalna föl. Azt hiszi, hogy tanulmányai közben impressziókat nyert s hogy így fog valami újat is mondhatni. (Halljuk, halljuk.) Kimondja, hogy a 67-es alapnak őszinte híve s tudja, hogy az ebből kifolyó törvényeket végre kell hajtani. Azt sem tagadja, hogy ő és pártja rokonszenvez a Lajthán tul levő antiliberális párttal, de azért nem engedi az országot általuk kizsákmányoltatni. Nem

kívánunk mi tőlük egy krajczárt sem, de viszont mi sem adunk nekik egy krajczárt sem. (Ugy van a baloldalon.) Ausztria bennünket eddig bizonyos mértékben kizsákmányolt, de hát kik uralkodtak eddig Ausztriában, nem-e az önök elvtársai, a liberálisok? Itt is a liberálisok engedték meg a kizsákmányoltatást. A liberálisok nem fogták soha föl loyálisan a dolgot, mert üzletnek tekintették a kiegyezést. A kormány azt tartja bizonyára, hogy az okosabb enged; hát önök is engedtek azért, hogy megmaradhassanak a hatalmon. Ha minket *Lueger* meg akar károsítani, állunk vele szemben s ha a kereszténységet csak álarcznak használja, meg fogja látni, hogy a legelkeseredettebb ellenfelei leszünk.

Őt és pártját e törvényjavaslat elvetésénél nem tárgyi okok, mint inkább a kormány iránt való bizalmatlanság vezetik, mert nekik nagy okuk van bizalmatlansággal viseltetni a kormány iránt. Ha obstruálni akarna, akár holnapig beszélhetne arról, hogy a magyar liberálisok hánszor szolgáltatták ki a magyar érdekeket az osztrák liberálisoknak. Önök mindig agyba-főbe dicsérik az idegen tőkét, pedig földjeinket sorra vásárolják össze idegen fajták s évenként száz millió forintnál több megy ki a külföldre csak kamat gyanánt. Munkánk eredményének tejjelét az idegenek szedik le, nekünk csak a savója jut, mert mi a külföldi tőke robotosai vagyunk. Ne beszéljen a tuloldal arról, hogy ez a javaslat a répatermelő gazdáknak hasznára van. Talán használna, ha nem volna kartell, de úgy áll a dolog, hogy a répatermelés a mi mezőgazdaságunkra nézve kész veszedelem. (Vizet iszik.)

Meszlényi Lajos: Borban van az igazság!

Mócsy Antal: Akkor is igazat mondek, amikor vizet iszom! Arról beszél ezután, hogy a kis ipar valamikor a czéhrendszerrel védte magát, de önök — ugymond — tönkretették nagy szabadságukkal a kisipart, mert így kívánta a nagy ipar, amely czimben czéh rendszerben dolgozik, de ennek a czéh-nek a neve: *kartell*. (Ugy van, balfelől.) Kijelenti végül, hogy a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

Gróf Károlyi Sándor: Kijelenti mindenekelőtt, hogy szavazatával a javaslat ellen fog támadni. (Zajos helyeslés balról.) Csak akkor szavazhatnák meg ezt a törvényt, ha bizonyos tekintetekben — amelyek ezzel szorosán összefüggenek — meg lennének nyugtatva. A kartellek ellen beszél ezután s ezeket veszedelmeknek tartja a répatermelőkre nézve. A cukormonopoliumot nem szabad részabadítani a nemzetre. (Ugy van, balfelől.) Most nem azzal kellene törődni, hogy a cukorgyártást fokozzuk, hanem azzal, hogy miként apaszszuk; mert nagyon furcsa szimptómiák mutatkoznak. Angliában már megindult a harc a magyar cukor ellen s az Egyesült Államok is védvámokat hoztak be. Fejtegeti ezután, hogy a magyar prémium tulajdonképpen jutalom az osztrák kivitelnek. Ez kétségtelenül szép dolog s kiválóan alkalmas lehet arra nézve, hogy a kormány erősítse prozicióját Ausztria előtt. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Meszlényi Lajos: Ez a céljuk.

Gróf Károlyi Sándor: A prémium különben nem is hasznos, mert a külföldön nagyon értik módját annak, hogy miként szereljük le az idegen versenyzőket és miképp tegyék versenyképesekké a saját iparukat. Kijelenti végül, hogy a javaslatot nem fogadja el. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

Elnök: Az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter felel *Marjai* Péternek a nagylétei görög katólikus román egyházban felmerült zavargás és istenitisztelettartás megakadályozása tárgyában hozzá és a belügyminiszterhez intézett interpellációjára. A vizsgálatot mindjárt megindították s kiderült, hogy a lelkész a megválasztott gondnokkal és iskolaszéki tagokkal nem akart tanácskozni s őket kiutasította az iroda helyiségéből. Ekkor vették el a kulcsokat az egyházfőtől s a templom fő ajtaját bezárták. A bihar-megyei alispán rögtön elrendelte a kulcsok visszaadását a lelkésznek. Az isteniszteletet nem szünetelt két hétig s a lelkész különben is tartott isteniszteletet, a mikor akart. A lelkész

már beadta kérvényét az áthelyeztetés iránt. Kéri a válasz tudomásul vételét.

Marjai Péter: A választ a legnagyobb készséggel tudomásul veszi.

Perczel Dezső belügyminiszter felel Eötvös Károlynak a budapesti rendőrségnek a vizsgálati május 31-iki előadásán gyakorlott rendőri eljárás tárgyában. Van a dolgról tudomása, de a rendőrség azért vonult ki, mert tudomást szerzett arról, hogy bizonyos körök az előadást megátolni akarják. A rendőrségnek kötelessége arról gondoskodni, hogy ne presszionálhassanak senkit azok a bizonyos körök. Arról nincs tudomása, hogy a rendőrség a tetszés vagy nem tetszés nyilvánítást botokkal vagy erőszakkal megakadályozta volna. A rendőrség csak azokat oltalmazta meg, a kik pénzükrét mulatni akartak. A tüntetés nem volt ártatlan, mert büzös port és robbanó kapszulákat vittek magukkal a tüntetők. De elköveték a tüntetők azt is, hogy a tűzoltóságot alarmozták. A rendőrség közegei a letartóztatottakat előállították az V. ker. kapitánysághoz s a vizsgálatot azonnal megkezdte. Ezt az eljárást helyesnek tartja. Az iratokból látta, hogy botrányt akartak csinálni, a melyet a közönség is elítélt; ezért további eljárás szükségét nem látta. Kéri válasza tudomásul vételét.

Eötvös Károly: Nem veheti tudomásul a választ, mert a miniszter indokolását nem tartja kielégítőnek. A hol nincs még baj, de a rendőrség odamegy, ott mindjárt baj van. (Ugy van balról.) Az nálunk példátlan, hogy a rendőrség megakadályozza a tetszés vagy nem tetszés nyilvánítást. De volt így egy más ok is, az, hogy német színlelőadást akadályoztak meg. Magyar előadásban csinálhattak volna akármit, a rendőrség nem lépett volna közbe; de a német előadást meg kellett védeni. Provokálni azokat a bizonyos köröket, a kik a tüntetést csinálták, nem helyes a minisztertől, mert azok a bizonyos körök egyedül voltak, a kik a főváros nemzeti jellegét megvédelmezték. (Zajos helyeslés.) Az a 30 fiatal ember becületes és hősi kötelességet teljesített. (Zajos helyeslés és taps.) Bármilyen véleményem van róla a miniszter 90 százalékos értelmisége, mégis helyes és hazafias dolgot cselekedtek. (Zajos tetszés a balon.) És bár miképp követték az ő belső meg nem győződésüket — — — (Zajos derűltség jobbról.)

Hangok a szélsőbalon:

— No bizony egy nyelvbotláson így nevetni!

Eötvös Károly: Ime, én csak ha nyelvemben kissé megbotlom, már is kinevetnek, a miniszterük pedig tetteiben és egész politikájában minduntalan botlik, mégis helyeselnék neki folyton. (Viharos tetszés a szélsőbalon.)

Eötvös végre nem fogadja el a miniszter választát. Erre **Perczel** hosszasan kezdi ismét indokolni választát, és kéri, hogy vegye a ház tudomásul.

Eötvös: újra vissza vágott, de végre is a ház tudomásul veszi a miniszter választát.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Nagyvárad város közügyei.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

Hosszu tárgyszózat, érdekesnek ígérkező ügyek s mégis, mikor a főispán megnyitotta a közgyűlést, alig volt városatya a teremben. A folyosóról behallatszott a tompa moraj, mint a viharok az előjele.

Pár perc alatt azonban megtelt a terem. Mikor a polgármesteri jelentés erős vonásokkal, markansul megirt hangon belemarkolt a város Panamájába, a figyelem átragadt a legbeszédebb városatyára is. Csak itt-ott volt hallható egy-egy suttogó hang: »a rovás!«.

A »hegy-párt« emberei ezúttal nemegyedül voltak, a kik megbotránkozással hallgatták a jelentést, hanem, talán Friedländer kivéve, mind érezte, hogy itt éppen nem »csekély« dolgról van szó.

A polgármesternek bőven kijutott az élnéből és elismerésből.

A mint a vitát Szokoly bevezette, megereedtek a közbeszólások. Most az egyszer nem ő ellene irányult ezeknek az éle.

Hlatky Endre beszéde kimagaslik a többi szónoklatok közül. Mint a ki a vizsgálat előmenyeibe is beavatott, részletesen ismertette azt a bűnös eljárást, a melyért Csepely utkaró került a hurokra.

Hogy kinek van még része a dolgban, nem lehet tudni, s Hlatky is ezt szeretné kutatni. Igen helyes eszmét vetett fel a kérdés anyagi oldalára nézve. Jó volna például az ellopott pénzből kijavíttatni — a vasúthoz vezető utat.

Dr. Friedlander Sámuel úgy beszélt, mintha — védőügyvédje lenne legalább is Csepelynek. Könnyen megeshetik, hogy valakit védeni is fog ez ügyben a törvényszék előtt, azért a most elmondott bombaszókat helyén lett volna akkorra megtartani.

Különbösnél visszavágtott két szóval Szokoly Tamás dr. Friedländernek, mikor ez utóbbi azt mondta: az egész csak »apróság.«

— Igen! Morzsányi apróság!

A kövezési programmal nem volt szerencseje a tanácsnak és az ad hoc bizottságnak. Az egész javaslatot úgy széjjel szedték a városatyák, hogy a főispánnak és dr. Sarkadi Lajosnak kellett keresgélni, hogy mi is maradt meg hát a javaslatból.

A jövő színi szezon kérdésénél csoda történt: most nem szavazták le a színiügyi bizottságot. Nem adták meg Leszkaynak a játszási engedélyt a jövő nyárra.

A közgyűlés lefolyása különben a következő volt:

A közgyűlésen Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Frankó Endre, Guttman József, Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, Ritoók Zsigmond, Serdült Bálint, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Schöppin Ágoston, Andriška Károly, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Bertsey György, Bölöny József, Déry János, Fekete László, Hoványi Géza, Dr. Kornstein Lajos, Kunyhósi János, Ländler Ferencz, Mészáros József, Mihálovics János, Milibák József, Papp István, Reismann Mór, dr. Sarkadi Lajos, Stern Herman, Weisz Károly, Frankl Lázár, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, dr. Rednik József, Smetka György, Serényi Gusztáv, Ternyei Antal, Aufrecht Mór, Balogh Dóme, Bottó Ferencz, Czegléd Sándor, dr. Déry Ferencz, Farkas Izidor, Harmathy Károly, Hering Sándor, Hillinger Lipót, Ineze Lajos, ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, Kunz Gusztáv, dr. Kutiák Ágoston, Löblé Henrik, Mandel Adolf, Miheli Adolf, Miheli Pál, Molnár Lajos, Moskovits Miksa, ifj. Moskovits Mór, Moskovits Mór, dr. Munk Béla, Müller Salamon, Nyiry György, Rendes Vilmos, Sebestyén Lajos, Weiszlovits Adolf, dr. Bulyovszky József polgármester, Rác Mihály, Komlóssy József, ifj. Rimler Károly, Papp János, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Dus László, Tóth Márton, dr. Gram Károly, Sztarill János, dr. Hoványi Ferencz, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János, Szántó Lajos, Szűts István.

A polgármesteri jelentés.

A főispán megnyitója után felolvastattott a polgármester havi jelentése. A közigazgatásra vonatkozó adatokat már közöltük.

Felemlíti még a jelentés, hogy az elmúlt hónapban Lőrincz Dávid csillagvárosi fényházgyára leégett; a vizsgálat során az a gyanu merült fel, hogy a tűz szándékosan idéztetett elő, miért is az iratokat áttették a kir. ügyészséghez.

Jelenti a polgármester, hogy az összes

közügyi iskolákat megtekintette s azt tapasztalta, miszerint azok sem a paedagogia, sem a közegészségügy követelményeinek nem felelnek meg. Főtörékvése lesz, hogy e helyzetet segítsen a város. Az állam által a városnak évenként adott segély felemelése iránt megteszi a lépéseket. — A vizsgálatok eredménye a közügyi iskolákban igen kedvező volt s csak dicsérettel emlékezhet meg az elmúlt tanévről.

Személyes tapasztalata szerint a város amerikai szőlőtelepeigen szép, dicséretes eredményt mutat fel s a gondos, szakavatott vezetés és kezelés folytán kilátás van rá, hogy a szőlőtelep igénybe vételével elpusztult szőlőink újra betelepítettnek.

Bejelenti a polgárnagy, hogy a tűzérak-tanya építési költségeire a regále kötvényekből 40,000 frt értékű papírt eladott 100 frt 90 kr. árfolyammal.

Báró Luzsinszky nővérek a városi szegények részére adományt tettek. Indítványozza, hogy az adományért köszönetet szavazzon a közgyűlés.

Hosszasabban emlékezik meg a polgármester jelentése a »Nagyvárad Takarékpénztár« nemrég lefolyt 50 éves jubileumáról. Meleg, rokonszenves hangon méltatja a kiváló pénzüntézet sikeres működését, melynek sokat köszönhet Nagyvárad fejlődése. Majd megemlékezik az intézet által gyakorolt nagymérvű jótékonyaságról s felemlíti a jubikum alkalmával tett nagyszabású alapítványokat. Végül indítványozza, hogy a jubelium alkalmából a törvényhatóság üdvözölje a takarékpénztárt s az alapítványokért szavazzon köszönetet.

Végül hosszasan tesz jelentést a polgármester a sár- és kavics-szállításnál a város kárára elkövetett nagymérvű csalásról.

A jelentésnek erre vonatkozó részét lapunk más helyén közöljük, az ennek kapcsán kifejtett hosszabb vita leírásával együtt.

A polgármesteri jelentést különben elfogadták s elhatározták, hogy b. Luzsinszky nővéreknek köszönetet szavazzanak: a »Nagyvárad Takarékpénztár« jubileuma alkalmából üdvözlik s az alapítványokért köszönetet mondanak.

A magyar katonai iskola.

A nagyvárad magyar katonai iskola ügyével kapcsolatosan több ügy került a törvényhatóság elé.

A miniszter válasza.

A honvédelmi miniszter leiratban mond köszönetet Nagyvárad város üdvözölő feliratáért, a melyet a katonai nevelőintézetek felállításáért küldött az elmúlt havi közgyűlés.

A katonaiskola telke.

A tanács előterjeszti, hogy a [Nagyváradon] építendő magyar katonai iskola építésére 26 hold területet kijelölt a Rhédey-kert és a Bónay-kuti sétány között. Az elmúlt héten tartott rendkívüli közgyűlés a telket ingyen átadását említett czélra kitűzte a mostani közgyűlésre.

Ingatlan átadásról lévén szó, a törvény értelmében névszerű szavazással döntöttek.

Egyhangulag 89 szavazattal kimondották, hogy a telket ingyen átbocsátják a katonaiskola czéljaira. A közgyűlés határozata 30 napi közszemlére lesz kitéve.

A vízi szakértők javaslata.

Az építendő katonaiskola telke ez idő szerint vízenyős s így azt, valamint a Rhédey-kertet vízmentesíteni kell, valamint a területen átfolyó vízlevezetőt másfelé kell terelni. Tatar Zoltán, Korbély József és Géczy Géza vízi főmérnökök, mint már megirtuk, akként véleményezik a kérdés megoldását, hogy az Aduna patak szabályozásával kapcsolatban az építendő laktanya mellett egy vízlevezető csatornát ássanak, a mely az aradi országutnál nyílna a Peczébe.

A szakértők javaslatát elfogadták s annak kivitelével megbízták a tanácsot.

A város alapítványi helyei.

A városi tanács előterjesztést tett a közgyűlésnek, hogy a magyar katonai iskolákban tegyen 8 alapítványt, a melyből nagyvárad

ifjakat nevelnek magyar katonai iskolákban. Az évi alapítványi díj 200 frt; a tanács úgy javasolja, hogy a város ne fizesse most ki a tőkét, hanem az első évben 200 frtot egy alapítványért, a második évben 400 frtot, a harmadik évben 800 frtot és a negyedik és további években 1600 frtot. A bemutatási jogot fenntartja magának a város.

Kunyhóssy János tekintettel a város pénzügyi helyzetére, a nyolcz alapítvány helyett csak négyet javasol,

Többek hozzászólása után változatlanul elfogadták a tanács javaslatát.

A jövő nyári színidény.

Leszkay András színigazgató, mint már többször írtuk, kérte a törvényhatóságot, hogy a jövő nyárára a játszási engedélyt már most adja ki részére. Időközben egy újabb kérvényt intézett a közgyűléshez, a melyben indokolja, hogy miért kéri már most a játszási engedélyt.

A városi tanács, a színügyi bizottság véleményéhez képest előterjeszti, hogy a játszási engedély kiadása még időelőtti s ezért a kérelmet elutasítani javasolja.

Kunyhóssy János pártolja Leszkay kérelmét, dr. Moskovits József szintén a kérelem megadása mellett érvel s hosszasan fejtegeti Leszkay kiváló direktorságát.

Hoványi Géza felvilágosítja a Leszkay-pártiakat, hogy a színügyi bizottság előtt csupán a színészet és a város érdeke áll. Az engedélynek későbbi megadásával csak nyerhet Nagyvárad. Most még időelőtti a Leszkay kérelme. Ajánlja a színügyi bizottság véleményét elfogadásra.

Dr. Friedländer Sámuel csudálja, hogy mikor a színügyi bizottság látja, miszerint a közgyűlés öt év óta mindig leszavazza, nem vonja le ebből a következtetést. Különben Leszkay mellett beszélt.

Szavazásra kerülén a sor, 39 szavazattal 15 szavazat ellen Leszkay kérelmét elutasították.

Kövezési program.

A város kövezése tárgyában kiküldött ad hoc bizottság véleményéhez képest előterjesztette a tanács, hogy a jelen évben mely kövezési munkák a legszükségesebbek. E szerint javasolják: a kert-utca külső részének gyalogjáróját Ländler műkövel kirakni, az utat kavicsolni; vámház-utczát, Nogáll-utczát köröskövel kiburkolni; a Főutca gránit utját a kishidtól a Páris-patakig 3000 koronával, a Páris-pataktól a vasutig 28 ezer koronával kijavítani, s végül a Széchenyi szálloda mellett a kocsik megállóhelyét kiaszfaltolni, még pedig egy külföldi cizgél próbaképen, bár a hazai aszfaltgyár ajánlata olcsóbb.

Első sorban Balogh Döme adta elő szóval egy korábbi indítványát, hogy Nagykőrös-utca alsó részét kövezzék ki.

Gábel Jakab a Peczesort kéri kikövezni.

Dr. Bulovszky József felvilágosításul előadja, hogy ezzel még nincs befejezve az ad hoc bizottság feladata: most csak az ez évben legsürgősebb munkákat jelölték ki. Egy hosszú lejárata nagy költséggel egyszerre akarja az egész várost rendezni, az összes utcákat kikövezni. (Helyeslés.)

Szmetka György azt látja, hogy most már gondolkodni akarnak az egész városról. A tanács előterjesztését elfogadja.

Dr. Berkovits Ferencz a vasúthoz vezető ut javítását kifogásolja. Őt év mulva a csatornázás okvetlen meg lesz, addig óvakodni kell minden nagyobb kiadástól. Indítványozza, hogy a vasutól a Páris-patakig egészen köröskövel burkolják az uttestet. A mostani ócska kockakövet más utcákon fel lehet használni.

Ragány János nem helyeselné, hogy a kockakőről a köröskő burkolatra menjünk vissza. Fejtegeti a tanács előterjesztését s azt ajánlja elfogadásra.

Rendes Vilmos óriási összegnek tartja

a Főutca javítására felvett 28 ezer koronát, mert személyesen meggyőződött, hogy 4—5 ezer koronából helyre lehetne állítani a kerdéses utat. Indítványozza: adják vissza a bizottságnak, hogy vizsgálja, miként lehetne kevés költséggel kijavítani a kórháztól a vasutig.

Mihely Adolf is úgy látja, hogy a kérdés nem volt eléggé előkészítve. Pártolja a Rendes indítványát.

Hlatky Endre elfogadja a tanács előterjesztését, csupán a Fő-utca megvizsgálására nézve pártolja a Rendes indítványát. Továbbá indítványozza, hogy Kert-utca ne Ländler-műkövel, hanem aszfalttal burkoltassék s hogy egyszer már tisztában legyünk a műkövel, küldék fel a műegyetemre megvizsgálás végett.

Milibák József pártjára kél a műkönek s egyuttal indítványozza, hogy Vámház-utca ne köveztessék ki most.

Kunyhóssy János a tanács előterjesztésével szemben indítványozza, hogy Széchenyi-téri kocsik megállóhely ne a drágább külföldi cizgél, hanem az olcsóbb hazai aszfaltgyárral készíttessék el.

A sok indítvány után a szavazásra kerülén a sor, a tanács javaslatát 29 szóval 26 ellen leszavazták.

Az indítványok sorsa a következő volt:

Balogh Döme indítványát elvetették, a Gábel Jakab indítványával együtt.

Leszavazták még a Dr. Berkovits Ferencz és Milibák József által tett indítványokat.

Ellenben elfogadták; a Rendes Vilmos, Hlatky Endre és Kunyhóssy János indítványait.

A tanács javaslatából megmaradt e szerint a Nogáll és Vámház-utca kikövezése és a kocsik megálló kiburkolása.

*

A Csesztivő intézet Molnár Lajos, Kugler Albert és Beczky Lajos tagokból álló bizottságot választották meg.

Az idő előrehaladván, 6 órakor elnöklő főispán a közgyűlést berekesztette s a hátralevő ügyek letárgyalását ma délutánra tűzte ki.

UJDONSÁGOK.

* **Klotild főhercegnő kérelme Biharvármegyéhez.** Az idén szeptemberben lesz 2 éve, hogy László főherceg meghalt. A szerencsétlen fiatal főhercegnek emlékét megörökítendő, József főherceg »László gyermekmenedékhely« címén egy nagyszabású sanatoriumot létesített, a szegény beteg gyermekek számára Cirkvenicán. Hogy azonban az új intézet minél áldásosabb működést fejthessen ki, még sok pénzre volna szüksége. Azért most Klotild főhercegnő a törvényhatóságokhoz fordul segélyért. Sajátkezű aláírásával ellátott kérelme tegnap érkezett a megyéhez, mely teljes szövegében a következő:

Biharvármegye tisztelt közönségéhez!

Van szerencsém tudomásukra hozni, hogy az Adria partján Cirkvenicán szegény görvélyes és angolkóros gyermekek részére egy tengeri gyógyintézetet alapítottam, mely védnökségem alatt áll és »László gyermekmenedék« nevet viseli.

Az ide mellékelt alapszabály szerint ezen intézet célja a Szent-István koronája országai szegény és gyógykezelést igénylő gyermekeinek, vallás különbség nélkül, biztos menhelyet nyújtani, őket teljes ellátásban, ruházat, fehérnemű, fűrdőzés és orvosi gondozásban részesíteni Cirkvenicán a hajdani Frangepán várkastélyban, melyet férjem József es. és kir. főherceg ő fensége a hozzátartozó nagy parkirozott kerttel együtt a gyermekmenedékhez nagylelkűen adományozott.

Tudom, hogy Biharvármegyében is sok szegény görvélyes és angolkóros beteg gyermek van nyomorban és kellő ápolás hiányában, kiket a »László gyermekmenedék«-ban a korai biztos haláltól megmenteni lehet és bizva Biharvármegye közönségének áldozatkészségében oly kérelemmel járulok hozzá, miszerint a létesített »László gyermekmenedék« szives jóindulatába és támogatásába venni sziveskedjék, oly formán, hogy vagy a szabályzat értelmében, ágyalapítványokat tenne és

ezen alapítványok kamatait évente bocsátaná rendelkezésre, vagy pedig több, évente a közgyűlés által megszavazandó összeggel járulna a »László gyermekmenedék« fenntartási költségeihez.

Kelt Alesuthon, 1897 június 30.

Klotild főhercegnő s. k.

Egy alapítvány 1000 frt, mely azonban 5 évi 200 frtos részletekben is letörleszthető. A megye közgyűlésén fog határozni a kérelem felett.

* **A jövő évi képviselőválasztók névjegyzéke.** Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy az 1898 évi képviselőválasztók összeállított névjegyzéke f. hó 5-től fogva 25-ig Nagyvárad városházánál közzemlére van a törvény értelmében kitéve, mely mindennap d. e. 8—12 óráig megtekinthető s d. u. 2—6-ig le is másolható. Ha valaki ezen ideiglenesen összeállított listástromba felvéve nem volna vagy azt találná, hogy más abba jogosítatlanul került be, joga van felszólalni e hó 15-ig és felszólalásában, melyet írásban a központi választmányhoz czimezve kell beadni, több esetre is kiterjeszkedhetik. 15-től fogva e reklamációk is kitétetnek nyilvános közzemlére s azok ellen mindenki megteheti észrevételeit 16-tól 25-ig bezárólag ugyancsak Nagyvárad város központi választmányához intézett kérvényében, illetőleg felszólalásában.

* **Kjnevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Kolb Árpád nagyváradai pénzügyigazgatósági számtisztet a komáromi pénzügyigazgatósághoz fogalmazóvá nevezte ki.

* **A magyar-gorbói hegyesuszamlás.** A Magyar-Gorbó és Egeres között fönnálló forgalmi akadályon új pályarész kiépítése előtt is segítve leszen; a vasuti közlekedés átszállással már f. évi július hó vége táján helyreállítatik; ugyanis gróf Lázár István, kolozsmegyei alispán sürgős fölterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben kérte az államvasutak segítségét a Gorbótól Türen keresztül Bogártelkéig vezető és rossz karban levő ut kijavításához; mert ha az ut jó karba helyeztetik, akkor kocsikon kényelmesen át lehet jutni egy óra alatt a pálya egyik végpontjától a másikra. A miniszter hozzájárult az alispán fölterjesztéséhez és elrendeli azt, hogy a vasuti üzletvezetőség szállítsa az utépítéshez szükséges anyagot, míg a munkaerőt a vármegye szolgáltatja. Most sürgősen hozzáfognak a munkálatokhoz és a gorbó-bogártelkei ut remélhetőleg két hét alatt helyre leszen állítva. A megyei hatóság fog gondoskodni, hogy egyfelől Gorbónál, másfelől Bogártelkénél mérsékelt díju kocsik álljanak az átszálló utasok rendelkezésére. A magyar-gorbói földesuszamlás megtekintésére tegnap délután a 4 órai személyvonattal egy társaság rándult ki Nagyváradról, mely Száhlender Károly, Bozóky Béla, Buzássy Albert, Prileszky Pál, Winkler Lajos stb. áll. A földesuszamlás megtekintése végett jelenleg Ludvig Gyula, a m. á. v. elnök-igazgatója is a helyszínén tartózkodik, ki tegnap ment Nagyváradon át Magyar-Gorbóra. — Ludvigh Budapestről az esti gyorsvonattal indult, éjjel szalonkocsijában itt aludt és reggel utazott tovább Kolozsvár felé.

* **Uj törvények.** A hivatalos lap tegnapi száma közli a cs. kir. közös hadsereg katonai nevelő és tisztképző intézeteinél magyar korona országokbeli ifjak részére létesített állami alapítványi helyekről szóló 1882 évi XXV. t. cz. módosítását, az 1897. évi XXIII. t. cz. a honvéd nevelő és képző intézetekről és végül az 1897 évi XXIV. t. cz.-et az állami hivataloknál alkalmazott dijnokot szolgálati és anyagi helyzetének javításáról.

* **Megszűnt a nagybajomi sztrájk.** A napokban megirtuk, hogy Tóth László nagybajomi birtokán ötszáz arató sztrájkol. A munkások új feltételek megállapítását követelték de a gazdatiszt nem volt hajlandó ebbe bele-

menni, mivel már egyszer megváltoztatta a szerződés pontjait. A sztrájk egészen tegnap tartott. A földbirtokos ugyanis hajlandó volt a szerződésen az aratókra némileg előnyös változtatásokat tenni s így tegnap visszaállottak a munkába. — A Nagybajomban nagy számmal létező szociálisták váltig izgatták alattomban a népet, de ezek aláírták ennek daczára az új szerződést, így a rend teljesen helyreállott.

* **Helyszíni szemle a Körös-gátnál.** A Nagyváradon keresztül folyó Lőrös-gát javítására újak építése céljából tegnap helyszíni szemlét tartottak, melyen jelen voltak: B u s c h Dávid főmérnök, R i m l e r Károly főkapitány L ó r i n c z y Gyula rendőrbiztos és az érdekelt felek képviselői. A helyszíni szemlére terjedelmes jelentést vettek fel, melyben bőven ki vannak fejtve az egyesek véleményei.

* **Magyarosodó postások.** A budapesti postaigazgatóság magyarosító törekvéseit gyors egymásutánban követik a többi postaigazgatóságok is. A szegedi, nagyváradai és kolozsvári kerületekből újabbán szintén nagyszámban folyamodtak a tisztviselők, hogy idegen hangzású nevüket magyarral cseréljék fel.

* **Rongálás a Schlauch-téren.** A város legszebb parkját ugyancsak rongálja néhány ficsur, kiknek úgy látszik a szépséget iránt semmi érzékük nincsen. Tegnap is kitortek két gyönyörű fát dulakodás közben, azonban az őrszerencsére megfogta őket s így most drágán fizetik meg a dulakodást a sétatéri hiénák.

* **Egy nagyváradai szobrász műve.** Jövő évben lesz ötven esztendeje annak, hogy Erdély Magyarországgal egyesült. Ezt az évfordulót Kolozsvár városa, hol az uniót megkötötték, nagy fénytelenség ünnepséggel kívánja megülni, melyben nagyban fogja segíteni a budapesti márcziusi 15-iki bizottság is, a mely már évek óta gyűjti erre a költségeket. A kolozsvári redoute falán egy márvány és bronz emléktáblát fognak elhelyezni, mely allegorikus féldomborműben fogja ábrázolni Magyarország újabbkori történetének ezen nevezetes epizódját, míg a felirat valószínűleg versben fogja ugyancsak ezt megörökíteni. — Az emléktábla a relief műve tervének elkészítésével G. Jancsó Lajos, a nagyváradai kir. kath. főgymnázium rajztanára bízott meg, ki művét a napokban mutatta be a bizottságnak. A szakértők állítása szerint Jancsó feladatát igen szép sikerrel, művészi kézzel oldotta meg.

* **Babó Emil.** Ez a név még bizonyára élénk emlékezetében van olvasóinknak, mert ennek viselője volt Szegednek egykori képviselője, a ki az országos kaszinóban történt kártya-affér révén lett híressé. Akkor elhagyta az országot, és önkényes száműzetésbe ment külföldre, és most adott először életjelt magáról. Kérvényt intézett ugyanis Szeged város tanácsához, melyben egy, mind az öt világrészre érvényes utlevelet kér. A tanács a kérvényt felküldte a belügyminiszteriumba, jelentve, hogy Babó Emil már két év óta állandóan külföldön lakik ugyan, de állampolgárságát fenntartotta.

* **A Bazárszoros kérdése.** Az év elején már szinte derültséget keltett az a sok terv, melyet a Bazárszoros kérdésének megoldása végett a nagyváradai építészek a városhoz benyújtottak. Mindez azonban nem bátoralantotta el R i m a n ó c z y Kálmán építészt s mint értesülünk, egy új tervet készül benyújtani a városhoz, melyben egy tengeri kigyó No. II. megölését célozza s egy igen praktikus tervet ajánl a kérdés gyors megoldására. — A tervezetésekből már elég volt. Régi dolog Nagyváradon, hogy itt csak tervezgetnek, tervezgetnek, de a tettek mezején semmi sem történik. Bezzeg a katonák kitudták vinni, hogy pár év alatt Nagyváradon huszár- és tüzérszázárnya épült s hogy egy év alatt készen lesz a hadapródiskola.

* **A keményített ing ellen.** Rubner Miksa a közegészségtan tanára a berlini egyetemen, aki utóbbi időben a ruházatok és a ruhaanyagok közegészségügyi befolyását tanulmányozza, a keményített ingek kérdésében a következőket fejtette ki: A keményítő erős akadálya a hővezetésnek, még pedig annál inkább, mennél

nagyobb a külső levegő hőmérséke. Ennél fogva az ingek keményítése a lehető legcélszerűtlenebb divat. Télen a mikor a test minden melegét megakarják tartani a külső hőmérsék folytán csak kevésbé őrzi meg a test melegét. Nyáron pedig, a mikor a lehűtés képezi minden ember egyedüli könnyebbülését, a keményített ing a teljes meleget megőrzi.

* **A férj bosszúja.** E czimen megirtuk tegnap Pál Ambrus esetét, ki Papp Jánost, mivel a feleségét elcsábította, meglötte. Mint értesülünk, a Pál Ambrusné sérülései oly könnyűek, hogy pár nap múlva ismét elhagyhatja a szobát. A Papp János állapotában jelentéktelen javulás állott elő s komoly bajról itt nem lehet szó. A tettes az ügyészség börtönében várja méltó büntetését.

* **Letiltott nyomtatványok.** A budapesti kir. büntető törvényszék vizsgáló bírója f. é. június hó 19-én 42803 b. f. szám alatt hozott végzésével a következő nyomtatványok országszerinte leendő lefoglalását és elkobzását rendelte el u m:

1. a Berlinben, H a n B a a k e kiadásában P y k s t e i n Simon szerzése alatt megjelent »W o v o n l e b s t d u.« czimű,

2. az ugyancsak Berlinben, H o f f m a n n Adolf szerzése alatt megjelent »Die S o c i a l d e m o k r a t e n k o m m e n.« czimű,

3. a Nürnbergben, W ö r l e i n e t C o m p. kiadásában, K n o r r Lajos szerzőtől megjelent »S o c i a l d e m o k r a t i s c h e r K a t e c h i s m u s f ü r d a s a r b e i t e n d e V o l k.« czimű és végre,

4. a Bécsben, az E r s t e W i e n e r V o l k s b u c h h a n d l u n g kiadásában megjelent »W a s d i e U m s t ü r z l e r w o l l e n.« czimű nyomtatványoknak, melyek mind izgató tartalmuk.

* **A lutri.** A haldokló lutri végső pusztulása előtt, még romlásba dönti egynehány szenvedélyes hivat. Így a lutrijáték áldozata letmost egy jó családból való fiatal ember akit a lutrizás ezen szenvedélye sikkasztásra vitt. A Kerepesi ut 21 sz. a. levő Siemens és Halske cég ugyanis panaszt tett az ott alkalmazott Leonhardt Arthur budapesti születésű 27 éves magánhivatalnok ellen, hogy elsikkasztott 2848 frt. 87 krajczárt. A sikkasztást úgy követte el, hogy mult év november hónapja óta a cég egyes megrendelőitől előre kiirt számlák alapján kisebb nagyobb összegeket vett föl s a pénzt magához vette. Így már majdnem három ezer forintot dugott zsebre, míg végre főnökei rájöttek s följelentették a rendőrségnek. Leonhardt töredelmesen beismeri bűnét s azt mondja, hogy a pénzt a kis lutrin játszotta el. A kis lutri megszünte előtt szeretett volna még nagyobb nyereséghez jutni s mindenféle kombinációval sok pénzt rakott a lutrira, anélkül azonban, hogy nyert volna s az elsikkasztott pénzt pótolhatta volna. A sikkasztó hivatalnokot a rendőrség letartóztatta.

* **Esti üdülés.** A kánikulai forróságban érezzük legjobban, mily szegény Nagyvárad a kellemes üdülő helyekben. Sétatereink vagy szűkek, porosok vagy félreesők; vendéglőink nem bírnak tágas, szabad levegőjű kerttel. Egyetlen a maga nemében K á r g e r Sándor pompás levegőjű nyári helyisége a Kálvária alatt, ahol jó ételek és italokon kívül friss üde levegő, árnyas fás hely kínálkozik. A szép helyiségben hetenként jó cigány zene mellett halesztély, friss tiszai halakból.

A nőipariskola kézimunka kiállítása.

Nagyvárad, július 8.

Tündér ujjak remeke — ezt tulás nélkül elmondhatjuk a nagyváradai nőipariskola ma bezáródó kiállítására. A női kezek ügyességét a kézimunka készítésénél itt igazán tapasztalhatjuk.

A gondos anyák, mikor már beleoktatták leányaikat a sütés-főzés, szóval a legszükségesebb házi teendőkhöz, hogy leányaikból a szó szoros értelmében magyar gazdasszony válják, akkor, hogy teljesen tisztába legyenek azzal hogy mi egy jó háziasszonynak kötelessége,

odaadják, hogy oktassák ki őket a másik fő-kellékben is: a varrás, himzés mesterségében.

Vajha minden szülő így gondolkoznék leánya jövőjéről, akkor aligha lenne egy nő is az országban, kire reá ne lehetne mondani, hogy: »minta magyar háziasszony.« Sajnos azonban, nem minden szülő gondolkozik így, hanem a helyett, hogy leányából igazi háziasszonyt nevelne, odahaza hagyja s nem engedi, hogy az ő kedves leánya valahogy hideg vízbe érintse kezét. Ez sajnos jelensége a mai kornak, de azok, kik ezt cselekszik, ha megtekintik az ilyen kézimunka kiállításokat, bizonyára megváltoztatják nézetüket s ők sem zárkoznak el az elől, hogy leányaikból igazi háziasszonyokat neveljenek.

A nagyváradai nőipariskola mindössze csak egy év óta áll fenn. Azok, kik megtekintették e kiállítást, nem akarják hinni, hogy egy év alatt ilyen szép eredményt lehessen elérni.

Ennek az iskolának célja az, hogy a külföldi női kézimunkák rendszeres tanításával a nőket a szükséges elméleti és gyakorlati oktatás megadásával arra képesítsék, hogy a női kézi munka üzletek hasznos munkásai lehessenek. Ezt jelzik az iskola alapszabályai is, mi azonban egy másik czélt is találunk, t. i., hogy az a fiatal leány, ha már a maga tűzhelyének lesz az urnője, önállóan tudja magának minden fehérműit, ruházati szükségleteit előkészíteni, ne adjon ki egy ruha varratásáért 10—20, sőt 30 forintot is.

Valóban dicséretre méltó a czél s ha Szedlarikné igazgatónő jövőben is hasonló buzgalommal oktatja növendékeit, annyira kiképezi őket, hogy mindkét fentebbi czélt teljesen elfogják érni.

A kiállítás fehérmű osztályában gyönyörű ajous betétű női ingeket, hálókabátokat, himzéseket, párnahuzatokat látunk, egy-egy leány egy év alatt egész kelengyőjét elkészítheti, úgy hogy bármely pillanatban mehet az oltár elé, csak a legfőbb kellék — a vőlegény hiányzik, de a ki kiremekel egy staffirungot, egy jó vőlegény előteremtésében is bizonyára ügyeskedni fog. A ruhavarró osztályban a női kézi munkákhoz s ruhákhoz szükséges rajzok, kész derekak stb. láthatók. Számtalan más egyéb apró kézimunka remekmű köti még le ezenkívül a látogató figyelmét.

Az igazgatónőt valóban nagy elismerés illeti, hogy olyan odaadással, buzgósággal s fáradságot nem ismerő munkával, csüggedés nélkül létrehozta ezt az intézetet, mely előtt most már oly szép jövő áll.

MULATSÁG.

Teke-verseny. A »Nagyvárad-Velencez és Váraljai Népkör« vasárnap f. hó 11-én délután 1/23 órakor kezdődő teke-versenyt rendez, melyre ez uton hívja fel az érdeklődők figyelmét. Három nyereséjű díj lesz kitűzve. Az első díj egy faragott kis szivar tartó asztal, a második díj egy óra és a harmadik egy valódi tajték pipa lesz. A versenyen mindenki szívesen látott vendég.

TANÜGY.

Dadogó tanfolyamra menő tanító segélyezése. Nagyvárad város községi iskolaszéke az iránt fordult a városhoz, hogy a váci siketnémák intézetében nyitandó dadogó tanfolyamra egy tanítót óhajtván kiküldeni: ennek segélyezésére a város adjon 100 forintot. Ezen tanfolyamon azt sajátítják el az illető résztvevők, hogyan lehet a dadogó gyermeket nyelvi hibájáról megszoktatni. E tekintetben bámulatos sikereket tudnak felmutatni. A tanács az isko-

laszék előterjesztéséhez képest a 100 frtot az előre nem látott kiadások terhére megszavazta. A tanfolyamon V a d a y József tanító vesz részt.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A vasgyáros.

Julius. 8.

Ezt a romantikus, cukros-víz izű színművet a kegyetlenül realiztikus XIX. század végén vagy 500-szor egymásután adták elő a párisi »Port-Saint Martin« színházban s rövid idő alatt diadallal járta be »A vasgyáros« Európa csaknem minden városát. Ugy látszik, hogy még sem halt ki minden romantizmus az emberek szívéből, mert »A vasgyáros« még mindig képes publikumot vonzani a színpadra s nem csak a szerelmes szívű varróleányok nézik végig könyes szemekkel a Derblay Fülöp drámáját, hanem ennek a század végi szörnyen ideál-mentés közönségnek egy másik része is.

Ohnet ur ma milliomos, ha nem is tisztán »A vasgyáros« tette őt azzá, de nagy íróvá igen is az. Példa erre a következő eset: Az elmúlt tavasszal egy másik darabját »Le colonel Roquebrune« adatta elő ugyancsak a »Port-Saint-Martin«-ban; [a darab nem igen nagy sikert aratott, a kritikusok azt mondták róla, hogy ez a kis siker is csak annak köszönhető, hogy egyes jelenetei emlékeztetnek »A vasgyáros«-ra. — Ezek a jelenetek pedig azok a szentimentális scéna, melyek a »Les extrêmes se touchent« elveinél fogva ragadják csak meg a banalitástól undorodó mai közönséget.

Különös is ez a mai publikum, mely elvesz mindent. A »Goldstein Számi«-t és a »Romeo és Juliát« egyenlő kedélyességgel nézi végig, csak hogy az utóbbiban jobban unja magát.

A tegnapi darab összevágó előadásban került színre. Különösen A d o r j á n Berta tűnt ki a Claire szerepében, míg K e s z t l e r a vasgyarost a tőle megszokott genre-alakításban mutatta be. Balla elegáns B l i g n y hercege volt. A B á c s Bachelin-je elég jó volt. Lubrinca a marquisné szerepében, valamint a többi szereplők megfelelőek voltak. (y.)

Ditrói Mór a vigszínház igazgatója, f. évi szeptember havában színésziskolát nyit. Az érdeklődőknek írásbeli vagy szóbeli felvilágosítást szívesen ad Ditrói Mór, a vigszínház igazgatója.

Igazságszolgáltatás.

Fegyencz szállítás. A kir. törvényszék fogház létszám ismét csökkent 5 fegyenczszállítással. Ugyanis tegnap délelőtt 10 órakor szállították el két fogházor fedezete alatt Szamosújvárra a következő fegyenczeket, u. m.: lopás bűntette miatt két és fél évi fegyházra ítelt Viláti Imre, gyújtogatás bűntette miatt 3 és illetve 4—4 évi fegyházra ítelt Popa Tyódor, Szapános Károly és Balogh István és végül halált okozott súlyos testi sértés bűntette miatt 4 évi fegyházra ítelt Vajda Józsefet.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

63.

— Téged megverni! Ah! hogy lehetnék olyan iszonyatos!

— Igen! akkor mikor elutaztál, szükség lett volna rá. Daisy nagyon rossz volt, semmi-rekellő volt, de azután . . . egész más lett.

— Igaz! a nagyságos kisasszonynak nem tudunk elég hálát adni, én sem, te sem Daisy!

Azt a változást mit rajtad eszközölt, pénzzel nem lehet megfizetni.

Daisy gondolkodott egy pillanatig, hogy az illő feleletet megkapja, azonban az utóbbi időben Leonora iránt barátságosabb hangulatban volt, mint régebben; belátta azt is, hogy kellemtelenséget okozott neki, úgy hogy most a következőket kellett mondania:

— Nagyon jó, hogy a kisasszonyt fogadtad meg nevelőnőnek; ha valaki más lett volna, még mindég a vad Daisy volnék.

— De nézzük csak, hol a kisasszony?

Karját Daisy vállaira téve, mentek át a mellék szobába, Leonora ott volt; Duin kisasszony beszélte el neki, hogy mily ijedelemben, felindulás lepte meg, mikor a kapu előtt kocsit állt meg, s az ajtóban hirtelen, mintha szellem lett volna, jelent meg Mac Dunolly ur!

— Kisasszony! — szólt ez közeledve. Kezeit feléje nyujtva — nem tudom, hogy mutassam ki hálámat. Kegyed kitünően megfelelt a feladatnak, mit kegyedre bízam. Büszke vagyok, hogy ilyen leányom van — büszke, hogy kegyed választottam nevelőjénőnek.

— Talán elsiet a dolgot Mac Dunolly ur — szólt Leonora nevetve — ön csak a külső után ítél, ki tudja, hátha a belső mindennek ellent mond?

— Attól nem félek, kegyed saját személyisége harmóniáját közölte gyermekemmel. Az ördög helyett, melyet itt hagytam, angyalt találtam.

— A papa! még nem ismeresz! — kiáltott Daisy. Leonora pedig csintalan szemrehányással mondá:

— Ön hiuvá teszi leányát, elrontja egy pillanat alatt, mit éveken át nagy fáradsággal véghez vittem. Igaz, hogy Daisy jó gyermek, és mihelyt megértette, hogy csak javára szolgál, ha tanul, művelődik, egészen megváltozott.

Az asztalnál vidám hangulat uralkodott. Daisy nagyon boldog volt és ebből kifolyólag a legnagyobb előzékenység és szeretetreméltóság egyesült személyében.

Mint 3 évvel ezelőtt Leonora mellett ült, és Mac Dunolly nem tudott betelni nézésükkel, nézte azt a két alakot, arcot, de különböző érzélemmel.

Aztán visszaemlékezett a különbségre, mely 3 évvel ezelőtt leányát a szép nevelőnőtől elütővé tette, hogyan volt lehetséges ez utóbbinak a kettőjük közt levő tátony mélységet betölteni? Ugy csodálta Leonorát, mintha varázslónő lett volna.

És még hozzá verés nélkül, erőszak nélkül gondolta tovább. Szép házában úgy érezte magát a két szép csinos teremtes közt, mintha ő is varázshatalom alatt állana, mintha mindketten családjához tartoztak volna; már öreg kezdett lenni, a kellemes, nyugodalmas életet kezdte szeretni; Indiában a nagy üres házában nagyon egyedül érezte magát, nem találta jól magát az ottani társaságban, gyötörte a honvágy, gyermeke után is vágyakozott, szóval Amsterdamba vonta vissza szíve, lelke, mikor aztán a honvágy hatalmába kerítette, nem sokat gondolkodott, hajóra ült, hazajött.

Mikor este Leonora kedvencz székén ült, gondolatait iparkodott rendbeszedni, hogy tovább szője terveit.

Ura váratlan hazatérése, nagyon meglepte, kikökönt a kerékvágásból, vissza kellett térnie. A lánykában sokkal gyorsabban történt a változás, mint ő várta, az ur meg csak jövőre ígérte visszatértét. Leonora Dunolly hazatérését még továbbra vitte, a jövő nyárra, előre nem látható akadályok miatt és ez hirtelen elébe állott ő most már tulajdonképpen semmi, ki-fele a szekere rudja, akárcsak Duin kisasszonynak, neki is a nagyságos Asselyin van Arzened kisasszonynak!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A király Bécsben.

Bécs, jul. 8. (Saját tudósítónk távirata.) Ő Felsege ma reggel 6 órakor Ischlből ide megérkezett és a Hofburgba hajtattott.

A primás körrendelete.

Esztergom, jul. 8. (Saj. tud. táv.) A primás körrendeletet bocsájtott ki, melyben utasítja az egyházmegyéje területén működő ötös bizottságokat, hogy a szavazó lajtsromok megsemmisítésére kitűzött nyolcnapos határidőt hosszabbítsák meg tizenkettődikéig.

A kormány az obstrukció ellen.

Budapest, július 8. (Saját tud. távirata.) A tegnapi délutáni miniszter tanácsos döntés történt arra nézve, hogy naponként párhuzamos üléseket fognak tartani, és pedig a délelőttben a czukor premium lesz a napirend, a délutánban a bűnvádi javaslat. E hirt roppant izgatottság között tárgyalták, mihelyt kiszivárgott a nyilvánosságra, de teljes megerősítést a hír még ez ideig nem kapott.

Thessália sorsa.

Konstantinápoly, jul. 8. (Saj. tud. táv.) A Kölniche Zeitungnak jelentik: A szultán semmi szín alatt sem hajlandó Thessaliát feladni s hogy csak úgy könnyen ne is kényszeríthessék erre, nagy haderőt összpontosítanak Thessáliában.

Szerencsétlenül járt hajó.

Budapest, jul. 8. (Saj. tud. távirata.) Londonból távirják: A Seilly szigetéről a Lloydhoz érkezett távirat jelenti. Az »Imique« nevű Bonából jövő norvég hajó azt a hírt hozta, hogy találkozott egy francia hajóval, a mely jelezte, hogy a múlt vasárnap az északi szélesség 48.41 és a nyugoti hosszúság 20.34 alatt beszélt az északnémet Lloyd Spree gőzcsővel. A Spree tengelye eltört volt.

A szerb skuptina megnyitása.

Budapest, jul. 8. (Saj. tud. távirata.) A szerb skuptinát nem a király fogja trónbeszéddel ünnepélyesen megnyitni, hanem egy királyi ukázt bocsát ki, mely Simics miniszterelnököt felhatalmazza a megnyitásra.

A tarifa bill.

Budapest, jul. 8. (Saj. tud. távirata.) Washingtonból távirják: A szenatus elfogadta 38 szavazattal 18 ellenében a tarifa billt számos módosítvány elvetésével, de azon záradékkal, hogy a tarifa azon napon lép életbe, melyen a kongresszus ezt végleg jóváhagyja. A szenatus ezután 5 republikánus és 3 demokrata delegatust nevezett ki, hogy a képviselőház delegatusaival tárgyaljanak.

Aratógépek versenye.

Mezőhegyes, jul. 8. (Saj. tud. táv.) Ma mondtak ítéletet a zsüri tagjai az arató gépek munkájáról. Összesen 12 arató gépet mutattak be a leghiresebb amerikai gyárosok. A hivatalos zsüri kivül 500 szakértő gazda ítélkezett működésük felett. Ítéletük szerint a végzett munka nem elég tökéletes és csak végső szükség esetén használhatók a gépek.

KÖZGAZDASÁG.

Hirdetmény.

A fegyver és vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t. cz. alapján felhivatnak mindazok, kik e város területén az idézett törvényezikk 2. 3. és 5 §-a értelmében akár önvédelem, akár vadászat vagy pedig ereklyeként tartott, továbbá kizárólag czéllövészetre használt fegyverek birtokában vannak, miszerint azokra vonatkozó bejelentéseiket Nagyvárad város adóhivatal 10. számú szobájában rendelkezésükre álló úrlapokon f. évi július 9-ik napjától 16.

napjáig bezárólag megtenni annival inkább el ne mulasztják, mivel ellenesetben a törvény 42 §-ában foglalt pénzbírsággal fognak sújtatni.
Nagyvárad, 1897. július 8.

Városi adóhivatal.

Szőlőbirtokosok figyelmébe. A szőlőbirtokosság tudomására hozatik, hogy a nagyvárad-i amerikai szőlőtelepen e héten a férfi napszám egy forinttal, a költő napszám pedig ötven krajczárral fizetetik. Nagyvárad, 1897 július hó 8-án. M á r k u s János, hegybíró.

Gyenge bárányok szállítása. Előfordult azon eset, hogy egyes állattulajdonosok a bécsi állatvásárookra oly fiatal és gyenge bárányokat szállítottak, melyek közfogyasztásra még alkalmatlanok voltak és amiatt a bécsi hatóságok által visszautasítottak. A gazdaközönség hasonló károsodástól való megóvása érdekében a földművelésügyi miniszter felhívja az érdekelteket, hogy 3 hétnél fiatalabb bárányoknak és gödölyéknek fogyasztás céljából való elszállításától tartózkodjanak. Egyébként ezentul ily fiatal állatokat a vasúti állomásokon fel sem fognak venni többé.

Hivatalos arfoiyamok

a budapesti áru- és értéktözsde 1897 július 8-án.

Magyar aranyjárdék 4%	123.—
Magyar koronajárdék	99.80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Italméltó jog megváltási kötvény	101.—
dorvát szlovén földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	153.50
Tiszta-árványosi és szegedi sorsjegy-kölcsön	121.50
Osztrák járadék papírban	101.75
Osztrák járadék ezüstben	101.75
Osztrák járadék aranyban	123.20
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztrák állam-sorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bank-kötvény	950.—
magyar hitelbank részvény	400.25
Osztrák hitelintézeti részvény	338.40
Páris vista	355.—
20 márkás arany	952.—

Német birodalmi márka	58.65
London viste	119.55
Páris vista	47.57 1/2
20 márkás arany	11.73

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ⁴ d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyes- vonat 1 ²² d. u., sze- mélyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvo- nat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ³¹ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vasköh felé ve- gyesvonat 4 ¹⁹ reggel, 2 ²⁷ d. u.	Vasköh - Belényes felé vegyesvonat 8 ¹⁷ d. e. 9 ¹⁷ este.
Érmihályfalva felé ve- gyesvonat 6 ³⁰ r., 5 ⁴⁸ d. u.	Érmihályfalva felé ve- gyesvonat 8 ²¹ r., 9 ¹⁴ este.
Ösi-Köt-Gyoma felé sze- mélyvonat 5 ³⁰ r., vegyes- vonat 2 ²⁷ d. u.	Gyoma-Köt-Ösi felé ve- gyesvonat 9 ³⁰ d. e. személyvonat 9 ³¹ este.
Nagyvárad-Püspök-Fé- lixfürdő. (Nagyvárad- ról indul) 9 ³⁰ regg., 4 ¹⁵ d. u. — Vástartérről 8 ¹⁵ regg., 2 ³⁰ d. u. és 4 ³⁵ d. u., 6 ³ este. (9 ¹⁶ reggel csak vasár- és ünnepnap.)	Félix- és Püspökfürdő- ból 9 regg., 11 ¹⁷ d. e., 6 ¹⁸ este. — Vástartérről 9 ³⁰ regg., 11 ³ d. e., 4 ³⁸ d. u., 6 ³⁰ este, 8 ⁰⁷ este, 9 ⁴ este. (10 ³⁸ este csak vasár- és ünnepnap.)

A fürdővonatok csak szept. 15-ig közlekednek

SZERKESZTŐI POSTA.

O. Z. Budapest. Tudósíts, hogy levelem megkaptad-e? Hétfőn megyek.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Bérlet 67-ik szám. Bérlet 67-ik szám.

Páratlan. Páratlan.
az arad-nagyvárad-i szintársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi július 9-én,
A nagyapó és a kicsapott diákok.
Eredeti énekes vigjáték 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, bérletfolyamban:

Hivatalos feleség.

Szinmű.

Halestély

a Kárger-vendéglőben.

Pompás levegőjű, tünde

nyári mulató-kertembe

a Kálvária hegy alatt, Kiskút-utczán

ma és minden pénteken

egyéb izletes ételek és tisztán kezelt italokon
kívül friss Tisza-halból készült étkekkel

HALESTÉLYT

rendezek, első rendű **czigány-zene** közre-
működése mellett.

Tisztelettel

Kárger Sándor,

nyári vendéglő tulajdonos.

Telefon összeköttetés.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klótilid főhercegnő özvegye és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges

tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-
aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

(242) 36—52

Műhímzés.

Felülmul!

Minden eddig létezőket

Flegman Ármin

zöldfa-utczai női divatkereskedő
leszállított árjegyzéke:

Mosó voilok ezelőtt 28. 35. 40. most **15. 17. 19.**
Ruhaszövetek ezelőtt 80. 120. 180. most **25. 40. 85.**
Fekete ternò ezelőtt 100. 150. 200. most **45. 84. 105.**

1 vég legkitünőbb vászon ezelőtt 14 frt, most 7.20.

1 vég jó vászon ezelőtt 6 frt, most 2.75.

1 vég legfinomabb chiffon ezelőtt 10 frt most **5.10.**

Szőnyeg, függöny, ágyterítők félárban
1000 drb női felöltők u. m. kabátok, gallérok, köpenyegek
ezelőtt 9. 12. 16. 20. 30 frt
most 1. 2. 3. 5. 8 frt

Bélésneműek diszek minden elfogadható árban
Férfi és női fehérneműek kiárusítása

193-7-10 **m i n d e n á r b a n.**

Kalotaszegi mintázott és sima vásznak 11. 14. 18. 24 kr.